

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Szrodę dnia 2 Lipca v. s. 1850 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno dnia 2 julii 1850 r.

W dniu wczorajszym, jako jednym z najdroższych dla serc wiernych poddanych, to jest: w rocznicę uroczystego obchodu Urodzin NAYJAŚNIEYSZEJ CESARZOWEJ JEYMOŚCI ALEXANDRY TEODORÓWNY, wszyscy Urzędnicy Gubernialni i Powiatowi zgromadzili się o godzinie 10tej ranney do JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora, dla wynurzenia najwyższych swych uczuć i nypoddanieyszego hołdu. Po czém wspólnie z JW. Gubernatorem udali się do Soborney Cerkwi, gdzie po odprawieniu Najświętszey Liturgii, zasyłane były w obecności wszystkich gorące modły do Tronu Naywyższego za zdrowie i mnogie lata Ich Cesarских Mości i tego Najjaśnieyszego Domu.

Z powodu tey uroczystości JW. Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler Horn, dawał wielki obiad, na który zaproszeni byli: Zaskomitsze Duchowienstwo, oraz Woyzkowi i Cywilni Urzędnicy. Wieczorem całe miasto rzęsiście było oświecone.

Sankt-Petersburg dnia 22 czerwca.

W nocy, z dnia 20 na 21szy t. m., JEHO CESARSKA WYSOKOŚĆ, WIELKI XIĄŻĘ MICHAŁ PAWEŁOWICZ, przybył z Warszawy do tuteyszey stolicy, w pożądanym stanie zdrowia.

— W sobotę, dnia 21, o godzinie 9 zrana, przybył do Kronsztadu na szwedzkiej fregacie wojenney *Eurydyka*, Jego Królewska Wysokość, Xiążę Następca szwedzki *Oskar*. W czasie swojej podróży, Xiążę miał sztandar s t e n g o w y. Jego Wysokość był spotkany przez fregatę brantwachtową *Kreyser*, przy żeglarskiej latarni Tołbuchińskiej, gdzie do fregaty szwedzkiej dano, z fregaty brantwachtowej, za rotmana, Chorążego korpusu sterników flottowych, *Kliwenberga*, dla przeprowadzenia iey na reydę. Gdy fregata *Eurydyka* zbliżyła się do eskadry okrętów JEHO CESARSKIEY MOŚCI, rozłożoney w linii na wielkiej reydzie; wtedy takż, rozstawieni przy rejach ludzie salutowali z całej floty i twierdzy, po 21 wystrzałów, poczem eskadra rozwinęła żagle. Jego Królewska Wysokość, iak tylko fregata stanęła na kotwicy, zwinąwszy swój sztandar, racył wsiędz na kuter pod sztandarem, do przystani; po przybyciu na brzeg, oglądał: admiralicyą, szpital, pół-ekwipaż sterników, naukowego morskiego ekwipażu małoletnich kantonistów i twierdzę lądowę. Potém, Jego Królewska Wysokość udał się do mieszkania CESARZA JEJOMOŚCI, gdzie też racył zatrzymać się. W niedzielę, dnia 22, o godzinie 5 z południa, Jego Królewska Wysokość, na statku parowym *Izora*, udał się do tey stolicy, a o 9 godzinie przybył do mostu Isakiiewskiego, gdzie był spotkany przez Jenerała-Intendenta floty, pod swoją banderą, oraz przez P. Sanktpetersburskiego Ober-Policmaysra, iakoteż przez salutaacyą działową z twierdzy i portu, a przy pałacu tauryckim przez P. St-Petersburskiego Gubernatora Cywilnego. Gdy Xiążę wszedł do appartamentów pałacu tauryckiego, zaraz przybył P. Sanktpetersburski Woienny Jenerał-Gubernator, dla powinszowania szczęśliwego przybycia Jego Królewskiej Wysokości. (G. S. P.)

Sankt-Petersburg dnia 24 czerwca.

Przez Naywyższe Reskrypta mianowani Kawalerami orderów *ś. Anny 1szej klasy* z Koroną; d. 31 maja, Dowódzca 3ciey brygady 10tej

dywizyi pieszey Jenerał-Maior *Mielgunow*; *ś. Anny 1szej klasy* z d. 29 maja, Dowódzca batalionu saperów gwardyi Jenerał-Maior *Szylder* i z d. 31 maja Dowódzca 2giey brygady 8mej dywizyi pieszey Jenerał-Maior *Zylinkow* 2.

— Przez Naywyższy rozkaz do Rzządzącego Senatu z d. 25 maja użyzione zostają kupcom i mieszczanom miasta Dyneburga, na lat pięć licząc od 1 stycznia 1851 roku, te same ulgi, iakich na mocy Ukszów 2 sierpnia i 22 października 1829 r. używa miasto Bobruysk.

— D. 20 t. m. przybył tu Litewski Woienny Gubernator Jenerał piechoty *Rimski-Korsakow*.

— Parowy statek *Superbe* wypłynął 18 t. m. z Kronsztadu do Lubeki i odtąd co czwartek będzie zawiał na przemiany do tych portów aż do 28 października, t. i. przez cały czas żeglugi. Cena od osoby za pierwsze miejsce 24 czer. zł.; za drugie 18 czer. zł.; dzieci mniej niż 10 lat płacą połowę, a słudzy po czer. zł. 10. Każdy podróżny może mieć oraz z sobą, 100 fun. ciężaru. Za konia płaci się 22 czer. zł., za psa 3 czer. zł., za pojazd o 4 kołach 22 czer. zł. za pojazd o 2 kołach 15 czer. zł. (T. P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 7 lipca.

Najjaśnieyszy CESARZ i KRÓL nayłaskawiej mianować racył: Postanowieniem z dnia 1/2 z. m. Kawalerami Orderu Orła Białego: *Halil Rifata* Wezyra i Jenerała Porucznika Woysk Państwa Ottomańskiego. *Seida Sulimana Nedżiba*, Radcę tajnego i Pieczętarza Dyw. Państwa Ottomańskiego. *Hozrewa Paszę* Seraskiera Woysk tegoż Państwa. *Mustaffę Effendego* Sekretarza tajnego i prywatnego Jego Wysokości Sułtana Tureckiego. Postanowieniem zaś z d. 1/2 czerwca r. b. Jenerała *deSchöler* Posta Króla Jmci Pruskiego.

Postanowieniem z dnia 1/2 czerwca: Kawalerami Królewskiego Orderu *ś. Stanisława* 3ciey klasy: *Sarima Effendego*, Radcę Poselstwa Ottomańskiego. *Hafiza Agę*, Półkownika Jazdy, i *Namika Effendego* Półkownika Piechoty. Z 1szej klasy: *Behri Agę* i *Ali Agę*, Naczelników Szwadronu.

Postanowieniem z dnia 1/2 z. m. Kawalerami Królewskiego Orderu *ś. Stanisława*: 1szej klasy JP. *Bartholomeus* Jenerała Maiora woysk Cesarско-Rossyyskich; 3ciey klasy JP. *Lochman* Półkownika woysk Cesarско-Rossyyskich, i JP. *Engelhardt* tytularnego Radcę Cesarско-Rossyyskiego.

Postanowieniem z dnia 1/2 z. m. Kawalerami Orderu Królewskiego *ś. Stanisława* 4tej klasy: JP. *Borakowskiego* Vice-Konsula w *Gdańsku*.

Postanowieniem z dnia 19 czerwca (1 lipca) Kawalerami Królewskiego Orderu *ś. Stanisława* 4tej klasy: PP. *Szymona Kassyanowicza*, *Józefa Augustynowicza*, i *Ignacego Brulińskiego*, Członków Towarzystwa Dobroczynności.

— Dnia 8 lipca —

Doroczna uroczystość urodzin Najjaśnieyszego CESARZA i KRÓLA obchodzoną była na dniu wczorajszym w Stolicy Królestwa Polskiego, z iak naywiększą uroczystością. W godzinach rannych odbyło się nabożeństwo w obozie pod *Warszawą*, tudzież w kościele Metropolitalnym *ś. Jana*, w którym zebrane Władze Rządowe i lud, wznosili do Przedwiecznego naygorętsze modły, za iak naydłuższe panowanie ukochanego od ludów Monarchy. Z powodu obchodu dnia tego,

był świetny obiad w pałacu Namiestników Królewskich, dany przez JW. Prezydującego w Radzie Administracyney, a bezpłatne widowisko w Teatrze Narodowym, tudzież oświecenie miasta, zakończyły uroczystość.

— NAYJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL Jmć zaszczyścić raczył orderem Orła Białego, Hr. *Nadasy*, Ministra finansów J. C. K. Apostolskiej Mości.

SEYM KRÓLEWSTWA POLSKIEGO.

RAPPORT RADY STANU.

(Ciąg dalszy.)

C. Polityca.

Bezpieczeństwo i spokojność publiczna żadnym odznaczającym się wypadkiem nie były naruszone.

1. Nadzwyczajne przypadki.

Podług szczegółowych wykazów Politycznych było w roku 1824 samobójstw 83, przypadków nagłej śmierci 709, pogorzeli w miastach 86, pogorzeli we wsiach 545, w roku 1825 było samobójstw 87, przypadków nagłej śmierci 814, pogorzeli w miastach 123, pogorzeli we wsiach 693, w roku 1826 było samobójstw 92, przypadków nagłej śmierci 939, pogorzeli w miastach 136, pogorzeli we wsiach 773, w roku 1827 było samobójstw 93, przypadków nagłej śmierci 924, pogorzeli w miastach 136, pogorzeli we wsiach 777, w roku 1828 było samobójstw 104, przypadków nagłej śmierci 1304, pogorzeli w miastach 96, pogorzeli we wsiach 740.

Chorób na ludzi, iako też na zwierzęta domowe nie było takich, któreby na wzmiankę zasługiwały.

2. Sledzenia zbiegów wojskowych.

Zbiegów wojskowych ujęto i gdzie należy oddano: Rosyjskich w roku 1824 było 35, w roku 1825 — 62, w roku 1826 — 41, w roku 1827 — 26, w roku 1828 — 44, Polskich w roku 1824 było 341, w roku 1825 — 299, w roku 1826 — 257, w roku 1827 — 241, w roku 1828 — 265, Austryackich w roku 1824 było 12, w roku 1825 — 4, w roku 1826 — 11, w roku 1827 — 10, w roku 1828 — 9, Pruskich w roku 1824 było 13, w roku 1825 — 12, w roku 1826 — 17, w roku 1827 — 24, w roku 1828 — 14; prócz tego wysłędzono wielu złoczyńców, niemniej żydów podejranych o sprowadzanie do kraju fałszywej monety, których Sądom właściwym odesłano do dalszego postąpienia.

3. Polityca Lekarska.

W ciągu lat pięciu wydano pozwoleń do praktyki sztuki Lekarskiej: dla Doktorów Medycyny i Chirurgii 14, dla Doktorów Medycyny 8, dla Doktora Chirurgii 1, dla Magistrów Medycyny i Chirurgii 8, dla Magistrów Medycyny 3, dla Magistra Chirurgii 1, dla Medico-Chirurga 1, dla Lekarzy Rosyjskich i wszyj klasy 5, dla Lekarzy Rosyjskich 2giej klasy 2, dla Lekarzy Rosyjskich 3ciej klasy 2, dla Licencyatów 5, dla Dentystów 3, dla Okulistów 2, dla Chirurgów 1go rzędu 8, dla Chirurgów 2go rzędu 14, dla Mechanika zębów 1, na założenie aptek 35, na skład materyałów aptecznych jedno.

W ciągu tychże lat zaszczepiono krowią ospę 416,593 dzieciom, a 7,834 dzieci umarło na ospę naturalną.

Ponieważ w niektórych okolicach czuć się dał brak lekarzy, mianowicie do czynności sądowych, iako to: obdukcji, sekcyi it. p. ustanowiono od początku roku 1828 Chirurgów powiatowych, na których opłatę oznaczony został na budżecie fundusz 37,200 zł. rocznie.

4. Urządzenia tyżące się żydów.

Wykonano postanowienie Poprzednika Waszey Cesarzsko-Królewskiej Mości z dnia 19 lipca 1821 roku, ażeby żydzi w *Warszawie*, z dniem 1 maja 1825 do oznaczonego oddzielnego przeniesli się rewiru.

Wprowadzono równie w wykonanie Postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 7 września 1824 roku, wydane w zamiarze zapobieżenia napływowi żydów do stolicy.

5. Konsumpcya Stolicy.

Na konsumpcyę miasta stołecznego *Warszawy* potrzebowano od roku 1824 do końca roku 1828: wołów 196,356, cieląt 231,112, skopów 297,319, wieprzy 206,699, wartość konsumpcyi wynosiła zł. 48,727,457.

6. Ceny zboża.

(Frakcyynie po Woiewództwach i w mieście Stołecznem *Warszawie* objęte, dla szczupłości miejsca w gazecie nie umieszcza się.)

7. Paszporta.

W ciągu lat pięciu wydano paszportów.

roku 1824 sztuk	12,382
— 1825 —	12,452
— 1826 —	12,446
— 1827 —	13,853
— 1828 —	13,579

W ogóle sztuk 64,715

8. Szpitale.

Ruch chorych w głównych szpitalach był następujący: roku 1824 przybyło osób 7,236, umarło 1,037, wyzdrowiało 6,144, pozostało 1,524, roku 1825 przybyło osób 7,325, umarło 1,144, wyzdrowiało 6,050, pozostało 1,655, roku 1826 przybyło osób 7,522, umarło 1,152, wyzdrowiało 6,349, pozostało 1,676, w roku 1827 przybyło osób 8,740, umarło 1,434, wyzdrowiało 6,908, pozostało 2,269, roku 1828 przybyło osób 12,472, umarło 1,831, wyzdrowiało 12,555, pozostało 2,085.

Dzieci niemowląt w instytucie dzieciątka Jezus w *Warszawie* roku 1824 przybyło 1,296, umarło 616, wyszło 127, na mamki oddano 617, pozostało 1,429; roku 1825 przybyło 1,450, umarło 630, wyszło 82, na mamki oddano 623, pozostało 1,564; roku 1826 przybyło 1,541, umarło 647, wyszło 124, na mamki oddano 863, pozostało 1,731; roku 1827 przybyło 1,785, umarło 644, wyszło 137, na mamki oddano 1,089, pozostało 1,868; roku 1828 przybyło 1,868, umarło 791, wyszło 105, na mamki oddano 1,042, pozostało 1,835.

Panien w Instytucie wychowania śgo *Kazimierza* w *Warszawie*: roku 1824 utrzymywano 238, umarło 5, wyszło 38, pozostało 195; roku 1825 utrzymywano 273, umarło 4, wyszło 63, pozostało 206; roku 1826 utrzymywano 167, umarło 2, wyszło 73, pozostało 192; roku 1827 utrzymywano 247, umarło 2, wyszło 53, pozostało 192; roku 1828 utrzymywano 255, umarło 10, wyszło 60, pozostało 185.

Prócz własnych funduszów i wparcia pobieranego corocznie ze Skarbu, miały szpitale z nadzwyczajnych źródeł w 5 latach: od r. 1824 do końca 1828 legata kapitalne zł. 988,710; od roku 1824 do 1828 pięć groszy z widowisk zł. 70,972 gr. 3; od roku 1824 do 1828 kwesta Wielkotygodniowa zł. 78,210 gr. 20; od roku 1824 do 1828 opłata orderów ś. *Stanisława* zł. 74,855 gr. 12; od roku 1824 do 1828 konfiskaty celne zł. 7,502 gr. 9; od roku 1824 do 1828 z kar Sądu Naywyższego zł. 50,000; od roku 1824 do 1828 z kassy loteryi zł. 50,148.

Administracya Szpitala Dzieciątka Jezus nabyła na własność tegoż szpitala wieś *Kapoty*, graniczącą z dawniejszą wsią szpitalną *Kręczki* za zł. 60,000, w czém dopomogła ofiara bezimienna w summie 33,000 zł.

Summ szpitalnych listami zastawnymi spłacono zł. 828,114, które wniesiono do Banku.

Prócz drobniejszych i zwykłych restauracyi przy zabudowaniach szpitalnych, uskuteczniło następujące:

Szpital Dzieciątka Jezus w *Warszawie*.

Z powodu natłoku chorych i podrzutków, znacznie rozprzestrzeniono, przez wystawienie frontowego po więkšej części nowego z fundamentow gmachu za sumę zł. 295,342. Odnowiono zupełnie kościół szpitalny, i w miejsce starych drewnianych nowe pomurowano drwalnie.

Konieczna potrzeba przysposobienia nowego domu, na odpowiednie pomieszczenie Szpitala ś. *Lazarza* w *Warszawie*, który dla szczupłości zacienienia i nadzwyczajney wilgoci szkodliwy wy-

wierając wpływ na chorych, zupełnie celowi swemu nie odpowiada, powodowała Kommissją Rządową do przedsięwzięcia stosownych środków; i gdzie ieszcze o wybor miejsca i obmyślenie funduszu.

Ponieważ Szpital *s. Ducha* czyli *Marcinkanek* w *Warszawie* znajdował się w lokalu przy ulicy *Piwney* nader niedogodnym i wilgotnym, kupiono dom przy ulicy *Przyrynek* za sumę zł. 180,000, do którego szpital już przeniesiony został.

Zarządzono restauracją i rozprzestrzenienie tego szpitala, co kosztować będzie, mimo znaczne, osiągnięte na licytacji minus 172,340 zł. 4 gr.; fundusze na to użyte będą z legatu *s. p. Ministra Stanu Staszica*, z summy otrzymanej się mającej ze sprzedaży dawnych zabudowań szpitalnych, wreszcie z summ corocznych Budżetem Skarbowym na budowlę szpitali oznaczonych.

Szpital *wyznania Moyżeszowego* w *Warszawie*, z ulicy *Marszałkowskiej* od możliwości zamieszkania przez żydów wyłączony, przeniesiony został do domu przy ulicy *Zieloney* nabytego, i wyrestaurowanego, gdzie urządzonych jest 13 sal, kąpiele, fumigacje, i izba do modlitwy.

Gdy Szpital w *Zamościu* nowo w roku 1824 założony i urządzony, roku 1827 zgorzał, zarządzono odbudowanie onego za pomocą funduszu otrzymanego z assekuracji w *Towarzystwie Ogniowém*.

Szpital *Woiewódzki* w *Kielcach* nowo założony, po większej części z ofiar dobroczynnych, i dobrowolnych czasowych składek obywateli, posiada już tyle funduszu, że corocznie kilkadziesiąt chorych osób utrzymuje.

Szpital w *Radomiu*, pod nazwiskiem *s. Alexandra*, założony został staraniem tamecznego *Towarzystwa Dobroczynności*, za szczupłe iednak ieszcze posiada fundusze, aby mógł znakomitą niesć ulgę cierpiącej ludzkości.

9. Instytut Ophtalmiczny.

Instytut ten założony został roku 1826 z zapisu *Xięcia Edwarda Lubomirskiego*, w summie 400,000 zł. Otwarcie Instytutu nastąpiło dnia 1 września 1827 r. Leczone w nim tak umieszczonych w samym Instytucie, iako też przybywających osób: w 1827 roku 442; z tych wyleczono 359, w polepszonym stanie wyszło 20, oddaliło się 50, pozostało 53; w 1828 roku 1444; z tych wyleczono i w polepszonym stanie wyszło 1145, oddaliło się 250, pozostało 49.

10. Towarzystwo Dobroczynności w Warszawie.

Towarzystwo Dobroczynności w *Warszawie*, tak iak w dawniejszych latach, utrzymuje w stolicy i w *Grzybowskiy Woli*, 500 ubogich; prócz tego 30 sierot pćci męzkiej, odbiera wychowanie właściwe ich przeznaczeniu, zkąd oddawani do rzemiosł, ochronieni zostają od nędzy i zepsucia.

W roku 1824 Towarzystwo to uzyskało od *Poprzednika Waszey Cesarzsko-Królewskey Mości* łaskawe zatwierdzenie swoich statutów, wszelkich zapisów, iako też wsparcie w summie zł. 15,000.

11. Więzienia.

Ruch więźni w pięciu upłynionych latach, był następujący, nie licząc areztantów detencyjnych: roku 1824 przybyło 6,100, umarło 287, zbiegło 91, wyszło 5,618, zostało 2,753;— roku 1825 przybyło 5,178, umarło 146, zbiegło 85, wyszło 5,079, zostało 2,621;— roku 1826 przybyło 5,164, umarło 117, zbiegło 99, wyszło 4,884, zostało 2,764;— roku 1827 przybyło 5,892, umarło 238, zbiegło 75, wyszło 5,492, zostało 2,821;— roku 1828 przybyło 5,957, umarło 315, zbiegło 70, wyszło 5,576, zostało 2,817;— naywięcej więźni zbiegło z robot publicznych, których atoli po większej części poźniej ujęto, i do więzienia dostawiono.

Zarobek więzienny w ciągu lat pięciu wynosił zł. 292,595 gr. 24; prócz tego na własną potrzebę i sprzedaż, wyrabiali więźnie, o ile do robot publicznych nie byli użyty, w domu kary i poprawy w *Warszawie*, sukno, kołdry, kuczbaie i t. p. W *Brześciu Kujawskim*, płótno, bieliznę stołową, drelich, i t. p. w *Lublinie* kapelusze słomkowe.

W *Chęcinach* okolo fabryki marmurów podług ryczałtowej umowy z *Antreprenerem* zarabiali 5,000 zł. rocznie.

W *Łomży*, w *Lublinie*, i w *Janowie* nowe więzienie wystawiono.

W *Chęcinach* więzienie murem obwiedziono, i uporządkowano.

W *Kalwaryi* i *Radomiu*, wyrestaurowano więzienia; w ostatniem zaś z tych miast urządzone kościoł opustoszały po *Benedyktynkach*, na kaplicę więzienną.

D. Poczta.

Administracya Poczty osiągnęła nowe ulepszenia. Zawarto *Konwencyą* pocztową z *Prussami*, która prócz ustalenia stosunków pocztowych obu krajów, znaczny ma wpływ na pomnożenie dochodów dla naszego i na ułatwienie komunikacyi mianowicie handlowey; przepisano nowe taxy portoryjne od *Listów Zastawnych* *Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego*, i od kuponów.

Zmniejszono porto od pieniędzy tegoż *Towarzystwa* do $\frac{3}{4}$ części.

Fundusze Pocztove corocznie wzrastały, pomimo, że wiele ulepszeń, tudzież *Komunikacyi* zaprowadzono, iedynie dla wygody publiczney, bez nadziei zwrotu łożonych na nie kosztów.

Dochód Brutto wynosił: roku 1824 zł. 1,339,360 gr. 15,— roku 1825 zł. 1,416,034 gr. 5 $\frac{1}{2}$,— roku 1826 zł. 1,457,703 gr. 13 $\frac{1}{2}$,— roku 1827 zł. 1,708,653 gr. 2 $\frac{1}{2}$, roku 1828 zł. 1,776,747 gr. 5.

Stan funduszu depozytowych pocztowych był z końcem roku 1828 następujący: z kapitałów wypożyczonych zł. 332,604, w gotowiznie zł. 211,663 gr. 2 $\frac{1}{2}$, w *Listach Zastawnych* zł. 268,700, w innych papierach publicznych zł. 71,244 gr. 26, w forsuszach zł. 41,164 gr. 4 $\frac{3}{4}$,—razem zł. 925,576 gr. 23 $\frac{1}{4}$.

Fundusze gotowizną znajdujące się ad 1, 3, 6, iako proste depozytowe przeniesione do *Banku Polskiego*.

W ciągu lat pięciu, postawiono murowanych domów pocztowych z zabudowaniami, szczególniej przy *traktach bitych*, 1 klasy 4, które kosztowały zł. 204,637 gr. 17.

Domów drugiej klasy 13, które kosztowały — 339,915 — 7.
w Ogóle . zł. 544,552 gr. 24.

W ciągu lat pięciu ustanowiono nowych *Urzędów* i *stacy* 20, nowych kursów pocztowych 5, znajduie się z końcem roku 1828, *Urzędów* Poczto-
wych 28, *stacy* 204.

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 22 czerwca.

Hrabia Giulay, *Jenerał* dowodzący w *Niższej Austrii*, nakazał wielką paradę wojskową, na cześć obecnego tu od kilku dni *Jenerała* *Porucznika* *Cesarsko-Rossyjskiego*, *Barona Geismar*; odbyła się ona wczoray. *Wojsko* użyte do niej wykonało kilka ewolucy, a potem defilowało.

Seym *Węgierski*, który się dnia 8 września ma rozpocząć, krótko zapewne potrwa, gdyż (iak słyhać) rząd myśli podać tylko prawo względem zaciągu do woyska, i kilka praw skarbowych.

— Dnia 27 —

Królowa *Bawarska*, wdowa, przybyła wczoray wieczorem do *Schönbrunn*.

Niektóre okolice w *Węgrzech* są ieszcze od czasu wiosny zalane wodą, która tylko wtedy wyschnąć może, gdy lato będzie gorące; a zkąd obawiają się *zarazliwych chorób*.

Tryest 19 czerwca.

Dziś powróciły tu z *Maroku* *korwety* *austryackie* *Karolina* i *Adriatico*. Przed 6 dniami wypłynęły z *Malty*, i potwierdzają wiadomość, iż wszystkie większe okręty woienne *angielskie* wróciły tam zprzed *Algieru*, a to (iak słyhać) na wyraźny rozkaz rządu *angielskiego* do *admirala* dowodzącego, celem uniknienia wszelkiego podeyrzenia lub nieporozumienia. *Chocież* od dnia wczorayszego zawinęło tu kilka okrętów z *Alexandryi* po *zostodniowej żegludze*, nie przywozły iednak ztamtąd ważnych wiadomości. *Basza* *Egiptu* *uzbraia*

się ciągle, a flotta jego odbywa ćwiczenia na morzu. (G. W.)

FRANCYA.

Paryż dnia 26 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Dnia 25 b. m. przed południem odprawił Król Jmć w *St. Cloud* radę ministrów, która trwała kilka godzin.

Dzisiejszy *Monitor* umieścił następującą wiadomość telegraficzną:

Hrabia *Bourmont* do JW. Ministra Woyny: W *Staoneli*, dnia 19 czerwca. Nieprzyjaciel uderzył dziś rano na stanowiska nasze, lecz został dzielnie odparty i do ucieczki przymuszony. Obóz jego z 8 działami i 400 namiotami, znaczna liczba wielbłądów, trzody owiec i zapasy żywności wszelkiego rodzaju, dostały się w moc naszą. Wojsko nieprzyjacielskie składa się z kontyngensow prowincy *Konstantyny*, *Oran* i *Tiletie*, oraz części milicyi tureckiej; ostatnia poniosła znaczną stratę. Wojsko Francuzkie zajmuje swoje stanowisko w obozie pod *Staoneli*. Nowa ta pomyślność uradowała wojsko nasze."

Staoneli, żąd powyższa wiadomość jest datowana, leży o 5 godzin drogi od *Torre-Chica* na gościńcu do *Algieru*.

Donoszą z *Gibraltaru*, iż 240 artylleryzystów angielskich wsiadło w tym porcie na okręt, i popłynęło do *Algieru*. Mają oni być użyci do rzucania rac kongrewskich.

Listy z *Alikantu* pod d. 7 b. m. wyrażają, iż burza przymusiła zawinąć tam korwetę francuzką, która do przedniej straży wyprawy przeciw *Algierowi* należała. Według twierdzenia przybyłego tam Kapitana Szwedzkiego, wojsko Algierskie ma się składać z 30,000 ludzi jazdy i 30,000 piechoty, lecz źle uzbroionych i również źle wyćwiczonych.

Mniemają, iż Królestwo Ichmość Neapolitańscy wyjadą dnia 30 b. m. z tutejszey stolicy na powrót do kraju swego.

Według doniesień z *Algieru*, Pan *Chabrol*, który był na jednym z dwóch brygow, zapędzonych przez burzę na piasek, i którego za nieżyjącego uważano, znayduje się między jeńcami wojennymi w *Algierze*.

— Dnia 28 —

Bitwa pod *Staoneli* była daleko ważniejszą, niżeli z początku mniemano. Wojsko Deia, które na nasze siły uderzyło, wynosiło, jak słyhać, 80,000 ludzi, biło się zacięcie, ale musiało ustąpić odwadze wojska, złożonego z Francuzów.

Druga bitwa miała już miejsce; również była świetna, jak pierwsza. Cała artyllerya nieprzyjacielska wpadła w ręce nasze.

ANGLIA.

Londyn dnia 19 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Xiążę Sasko-Koburski *Leopold*, odkrył w sdykacyi swojej politykę Ministrów Angielskich; rząd pochodzi gwałtowność, z jaką teraz na niego powstają gazety ministeryalne. Nigdzie, ani w gabinetach, ani w innych naradach, mających udział przy publicznych sprawach świata, nie może już być tajemnicą, iż Xiążę *Wellington* i pomocnicy jego nie mieli wcale zamiaru wprowadzić Grecyą, jako kraj udzielny, do rządu Państw europejskich; lecz że było głównym celem polityki Ministeryum Angielskiego, utworzyć na Wschodzie cień Państwa, któreby od północy przez Jonskie swoje posiadłości, a od południa przez *Kandyę*, również jak przez własne stosunki Angielskiego Xiącia, mogli trzymać w ciągłej uległości, a nakoniec w sposobnej chwili Grecyą zamienić w osadę Angielską, i przez to nazawsze

zatarować politykę stałego ładu. Musieli oni przewidzieć, iż mieszkańcy Akarnanii nie poddali by się spokojnie Turkom, i że inni Grecy wspieraliby ich opór. Powstanie zaś z ich strony nadałoby Anglikom, którzy nowy stan rzeczy zapewnili, prawo wniechania się do tej sprawy. To samo można było powiedzieć i o *Kandyi*. Monarcha Grecy nie miał więc być dostatecznie wzmocniony do utrzymania niepodległej polityki i własnej równie jak krajowej sławy. Zwiększenia i niebezpieczeństwa, na jakie go narażono, były właśnie korzystne dla Ministrów; nadwergażaty bowiem sławę Xiącia, którego Ministrowie chcieli oddać z Anglii, i ile możności pozbawić go popularności.

— Dnia 26 —

Król *Jerzy IV* nie przetrwał choroby swojej. Smutny ten wypadek ogłoszony został publiczności następującym biuletynem, wydanym dziś w zamku *Windsor*: „Podobało się Wszchemocnemu Bogu powołać Króla Jmci z tego świata. Monarcha zakończył życie dziś o godzinie kwadrans na 4tą zrana bez boleści.” (Następują podpisy dwóch lekarzy.)

Onegdaj był Xiążę *Kumberland* w *Windsor*, i długo rozmawiał z Monarchą.

Niedawno odprawiła się w wydziale spraw zewnętrznych rada gabinetowa, na której się wszyscy Ministrowie znaydowali. Lord *Ellenborough* i Kanclerz Izby skarbowej przybyli późno, gdyż zajmowali się interessami Wschodnio-Indyjskiemi w Kommissyi Parlamentowej.

PRUSSY.

Berlin dnia 29 czerwca.

W tej chwili odbieramy z dobrego źródła wiadomość, iż Następcą tronu Wielkiej Brytanii (Xiążę *Klarenceyi*) objął rząd pod imieniem *Wilhelma IV*. Nowy Monarcha znaydował się dnia 26 czerwca po południu na tajnej radzie, której członkowie wykonali przysięgę. Ministrowie zostali pierwsey potwierdzeni. (G. W.)

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 19 czerwca.

Słyhać, iż uroczysty ślub Xiążniczki *Maryanny* z Xiąciem Pruskim *Albrechtem*, odprawi się w *Hadze* dnia 24 sierpnia, w rocznicę narodzin Monarchy naszego.

Król Jmć misnował trzeciego swego wnuka, Xiącia Niderlandzkiego *Wilhelma Fryderyka Henryka* kadetem morskim pierwszey klasy. (G. W.)

PORTUGALIA.

Lizbona dnia 2 czerwca.

Propozycye gabinetow Londyńskiego, Paryżkiego i Wiedeńskiego, uczynione Cesarzowi Brezyljskiemu, mają być następujące: 1) iż iakiekolwiek mogą być prawa córki jego do Portugalii, nigdy nie zezwolą, aby rząd konstytucyjny był tam ustanowiony; 2) iż, jeśli *Donna Marya* weydzie w związek małżeński z *Don Miguellem*, nie będzie szło o to, czyliby jej prawa zastrzegł lub nie, gdyż dzieci ich odziedziczyłyby koronę Portugalską; 3) iż Cesarz Brezyljski może zamiechać popierania praw córki swojej, bo tym sposobem wznieśalaby się niezgoda w Portugalii. Zdaje się, iż *Don Pedro* nie jest skłonny do przyjęcia tych propozycy.

Rząd nasz zrobi podobno układ o pożyczkę na 36 procentów, którą mu pewny Anglik i pewny Francuz ofiarowali.

Sąd w *Oporto* zajmnie się 1,660 sprawami, po większey części politycznymi.

Na żądanie Gubernatora wyspy *Miguel*, popłynęły tam 3 okręty z wojskiem i potrzebami wojennymi. (G. W.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego, Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK